

Történetek Budapest életéből.

Hiteles adatok nyomán írta: Radó Richárd.

1891 — 1892.

Népszámlálással kezdődött az 1891-ik esztendő. Budapest az utolsó tíz év alatt oly rohamosan növekedett, hogy Európában csak Berlin állt vele párhuzamban. Az összes népesség 506.061 lélek volt, ebből 494.561 volt a tényleges polgári lakosság száma, 11.500 a katonaságé. Budapest összes lakossága az utolsó tíz év alatt 135.294 fővel, a polgári lakosság 134.010 fővel szaporodott. — Gróf Szápáry Gyula miniszterelnök leiratban értesíti a fővárost, hogy a kormány az Andrássy-szobor helyéül az Andrássy-ut végpontját szemelte ki. A főváros közgyűlése foglalkozott a miniszterelnök leiratával és kimondotta, hogy ezt a helyet nem tartja alkalmasnak és más, sokkal jobb megoldást fog ajánlani a díszes emlékszóbor elhelyezésére. A főváros álláspontja győzött és később az országháza elé került a szobor.

Simor hercegprimás és Haynald bíborosérsek halála.

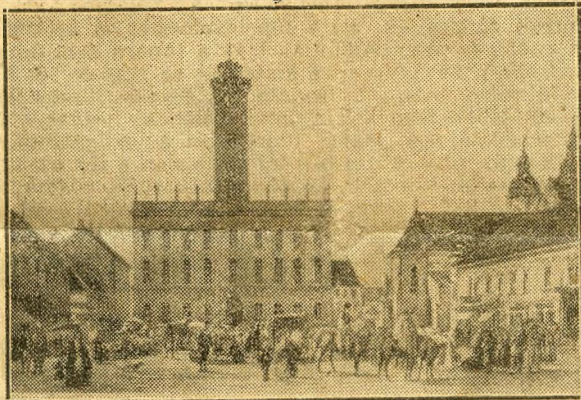
Gyászba borítja az országot Simor János bíboroshercegprimás, majd Haynald Lajos kalocsai érsek halála. Aggódva leste az egész ország a jelentéseket a magyar Rómából, ahol a magyar katolikus egyház nemeslelkű főpásztora napokig a halállal vívódott. A katasztrófa hírére megkondult Nagymagyarország katolikus templomainak minden harangja. Budapest, melynek a megdicsőült diszpolgára és jövendője volt, feketéllett a temérdek gyászlobogótól. Január 24-én tartott ülést a főrendiház és a képviselőház, hogy a súlyos veszteségen érzett fájdalmát kifejezze. Mint érdekes tény említik fel az akkori lapok, hogy a főrendiházban a református báró Vay Miklós, a képviselőházban a lutheránus Péchy Tamás parentálta el a katolikus egyházfejedelmet. A főváros törvényhatósága rendkívüli közgyűlésen adózott a hercegprimás emlékének. Ráth főpolgármester mondta a gyászbeszédet. Rámutatott az elhunyt egyházfejedelem kiváló tevékenységére és nemes jellemére, majd így fejezte be beszédét: „A boldogultnak egész élete, nagy szelleme és tevékenysége a Trón, az Egyház és Haza jólétének és érdekeinek voltak szentelve; és én ez alkalommal ő Eminenciája érseki kormányzatának csak egyik legfényesebb mozzanatát kívánom felemlíteni, mely a magyar nemzet történetében korszakot alkotó esemény, azon napot tudniillik, midőn Simor János Magyarország hercegprimása Szent István koronáját a felkent király fejére tette Budán, Mátyás templomában és midőn a pesti oldalon, a belvárosi templomtéren, Magyarország és Európa szeme előtt a magyar király esküjét vette a magyar alkotmány megvédésére. A főváros küldöttségileg képviseltette magát Simor János temetésén, mely az ország részvétele mellett volt Esztergomban. Gróf Majláth főispán a befagyott Duna jegére fektetett pallón fogadta a temetésre érkezett notabilitások egy részét, köztük Gróf Szápáry Gyula miniszterelnököt és gróf Csáky Albin kultuszminisztert, akiket az esztergomi parton kocsik vártak. A királyt Frigyes és József Ágost főherceg képviselte. — Simor utódjául a király Vaszary Kolos, pannonhalmi főapátot nevezte

ki. Az új egyházfejedelmet a főváros örömmel üdvözölte.

Ugyancsak súlyos veszteség érte a magyar katolikus világot és az országot Haynald Lajos bíboros és kalocsai érsek halálával. A fenkölt lelkű főpap népszerűsége a társadalom minden rétegében közismert volt. Ama nagy férfiak közül való, kikre nemcsak egyháza, de az egész nemzet büszke volt. Becsülték és szerették, különösen fényes lelki tulajdonságaiért. Kiváló tudós és a magyar művészet bőkezű pártolója volt. Rajongott a zenéért és amikor csak tehette, megjelent a hangversenyeken. Kalocsán temették. Holttestét Schlauch Lőrinc akkori nagyváradai püspök szentelte be. A királyt gróf Hunyady Kálmán, a kormányt Csáky, Fejérváry és Josipovich Imre miniszterek, a fővárost Márkus József vezetésével küldöttség képviselte a végtisztességen.

Baross Gábor diszpolgársága.

A vasminiszter szereti Budapestet és minden igyekezetével mozdítja elő annak fejlődését. Hálája jeléül a törvényhatóság közgyűlése egyhangú lelkesedéssel a főváros diszpolgárává választja Baross Gábort és a tanács előterjesztésére átiratban megkeresi a Közmunkatanácsot, hogy a VIII. kerületi Stáció-utcat Baross-utcának nevezze el. Ebből aztán nagy kavargás támadt, mert a Közmunkatanács egyszerűen megtagadta a főváros kérelmét, hivatkozással elvi álláspontjára, hogy élő személyekről nem nevez el utcát. Dr. Havass Rezső erre indítványt tett, hogy az utcák és terek elnevezési joga ismét a főváros törvényhatóságát illesse, vagyis a főváros épügy rendelkezék az utcák és terek elnevezéséről, mint az ország bármely más városa vagy községe. Ezzel az indítvánnyal kapcsolatban Havass erélyes hangú interpellációt terjesztett elő és erősen kikelt a Közmunkatanács eljárása ellen. A közgyűlés — ugymond — egyhangúlag és nagy lelkesedéssel annak az óhajának adott kifejezést, hogy a VIII. kerületi Stáció-utcat Baross-utcának nevezzék el. A

Pest városháza 1848-ban. (Kaszalik műve.)

Ráth Károly, Budapest egykori főpolgármestere.

Közmunkatanács a főváros közönségének ezt az óhaját megtagadta, azzal indokolva, hogy elvből nem nevez el utcákat élő személyek után. Szólo egész sorát hozhatná fel az utcáknak, melyek elnevezésénél ezen alól kivételt tett a Közmunkatanács. Pedig, ha egyetlen egy kivételt tenne, azt Magyarország egyik legmunkásabb és legzseniálisabb államférfiánál kellene tennie. A Közmunkatanács határozata sérti a főváros törvényhatósági bizottságának tekintélyét és bántó hazánk egyik legnagyobb államférfiára nézve, kit a főváros diszpolgárának választott meg. Havass interpellációja után felállt Kammermayer polgármester és kijelentette, hogy a Közmunkatanács határozatát megérkezése után a közgyűlés elé fogja terjeszteni. A legközelebbi közgyűlésen tényleg a közgyűlés elé került a Közmunkatanács határozata, de mielőtt tárgyalásra áttértek volna, Ráth főpolgármester általános meglepetésre a következő érdekes nyilatkozatot tette: „Engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy a most jelzett ügyre vonatkozólag a kereskedelmi miniszter ur speciális felkérése folytán egy nyilatkozatot tegyek. Ő nagyméltósága ugyanis engemet felhatalmazni méltóztott, hogy a tisztelt közgyűlés előtt az ő nevében kijelentsem, miszerint ő a főváros diszpolgárává történt megválasztása által magát máris rendkívülileg megtisztelve és kitüntetve látja; és habár a Stáció-utca tárgyában hozott közgyűlési határozat által, illetve a törvényhatóság jóindulatának ezen újabb contestatioja által kiválólag megtisztelve érzi magát, mind amellet azon határozott óhaját nyilvánította, miszerint a Stáció-utcának elnevezése tárgyában semmiféle újabb tárgyalás, intézkedés vagy iratváltás ne történjék, annival is inkább, mert ő különben sem lenne azon helyzetben, hogy az ismétlődő határozatnak a foganatosításához bele-

Megérkezett, amire Ön várt!

Legújabb szenzáció az 500 cm³ és 750 cm³

HARLEY-DAVIDSON

Teljesen az eddigi és közismert nagyobb modelleknek megfelelő tökéletes kiállításban.

Villanyberendezés.

2 reflektor, Bilux-rendszer.

Villanykürt.

Park- és jelzőlámpa.

Ampère-méter.

Sebesség- és kilométer-mérő.

Ballon-gummik.

ÁRA: 2.200 PENGŐ

18 HAVI RÉSZLETRE, SZÁLLITHATÓ AZONNAL RAKTÁRRÓL

A. J. S.

1929. ÉVI ÖSSZES MODELLEK RAKTÁRON

NÉZZE MEG AZ ÚJ 1000 cm³ TURA-MODELLT

EGYMÁSKÖZT CSERÉLHETŐ KEREKEK. — LEVEHETŐ HENGERFEJ.

BOSCH VILLANYBERENDEZÉS.

KONKURRENCIÁN FELÜLI ÁRAK! — KEDVEZŐ FIZETÉS!

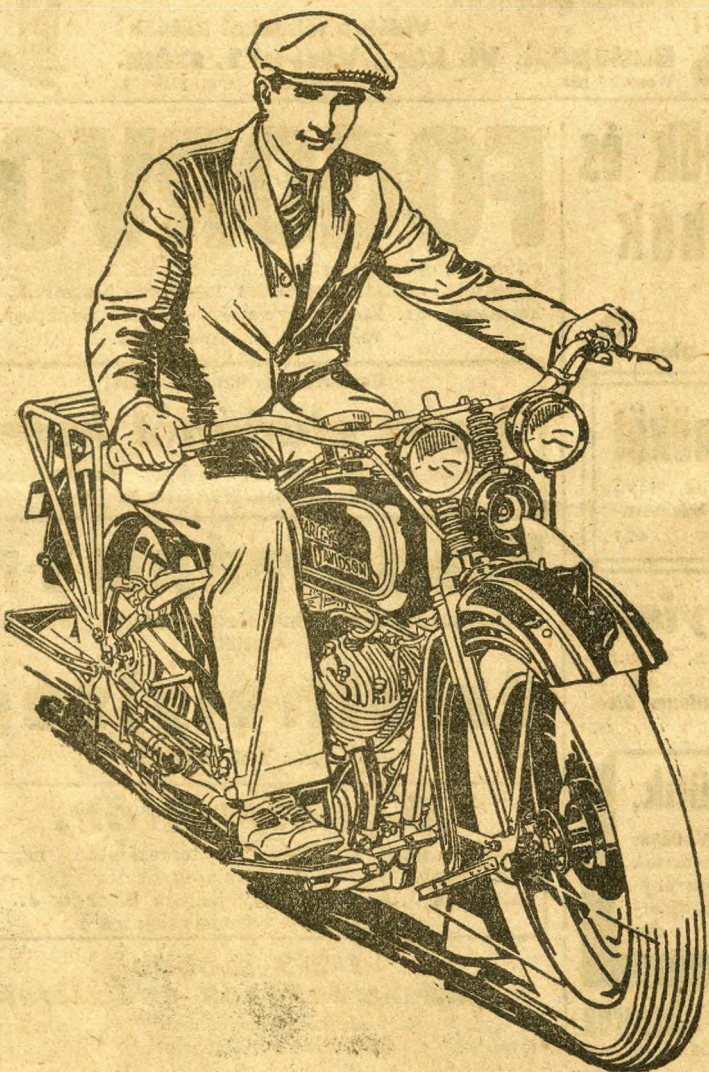
MAJLÁTH

BUDAPEST, VI., GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 17. SZÁM.

TELEFON.

VI., HUNYADI-TÉR 12.

TELEFON.

egyeztetés adja. Midőn önmagáért a speciális felhívásának megfelelően ezen nyilatkozatot teszem, meg vagyok győződve arról, hogy a tisztelt közgyűlés azon ószinte tisztelettel fogva, mellyel önmagáért, mint a főváros polgárára iránt viseltetik, egész készséggel fogja határozott óhaját teljesíteni és az ügyet minden további tárgyalás mellőzésevel befejezettnek tekintendi. A főpolgármester ezen nyilatkozata után a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a közmunkatanácsai átirattai szemben további tárgyalásokba nem bocsátkozik és az ügyet elintézettnak tekinti. Az utcák elnevezési jogának kérdése azonban nem került le a napirendről és a közgyűlés egy év múlva felterjesztésben kérte a belügyminisztert, hogy a törvényhozás útján módosítsa az 1870. X. t.-c. megfelelő paragrafusát olyképen, hogy az utcák elnevezése ezentúl a főváros kizárólagos joga legyen.

32-es baka vagyok én!

A főváros lakosságának dédelgetett kedvence volt a 32-es baka. Akkor járta igazán a most újra divathá jött móda, hogy „32-es baka vagyok én”. Szeretettel fogott össze társadalom és főváros a Mária Terézia nevét viselő 32-ik gyalogezred százötven éves fennállásának megünneplésére. Gerlóczy alpolgármester vezetésével Darányi Ignác, Forgó István, Morzsányi Károly és Szabó M. Ferenc bizottsági tagokból álló küldöttség járt Bécsben, hogy meghívja az ünnepségre Mária Terézia főhercegnőt és Károly Lajos főherceget, akik örömmel tettek eleget a meghívásnak. A jubiláris ünnepség az Üllői-úti kaszárnnyában volt. A főváros a kaszárnnyal tisztelt tisztelettel megfeszítette a király, továbbá a volt ezredtulajdonosok, gróf Forgách Ignác tábornagy, gróf Gyulay Sámuel altábornagy, galánthai Eszterházy Miklós herceg tábornagy és Ferenc Ferdinánd főherceg arcképeit. Nagy mulatságot rendeztek a kaszárnnyal, ahol a főváros a katonai és polgári hatóságok képviselőinek jelenlétében megvendégelte az ezred legénységét. Lobkowitz Rezső herceg hadtestparancsnok és Guggenberger Athanas ezredes köszönetet mondtak a fővárosnak az ünnep rendezéséért. Egy év múlva Mária Terézia-laktanyának nevezték el az üllői-úti kaszárnnyat.

A Deák-mauzóleum feliratai.

A főváros felkérésére a Magyar Tudományos Akadémia megállapította a Deák Ferenc sírrel szembe állítandó feliratok szövegét. A törvényhatósági bizottság elfogadta az Akadémia szövegét és elrendelte a következő feliratok elkészítését: 1. A mauzóleum bejárata fölött a felirat: Deák Ferencnek. 2. A mauzóleum külső oldalán a bejáratnál jobbra a Deák emléketűt megőrző 1876. III. törvények 1. és 2. paragrafusának szövege; a bejáratnál balra Deák beszédeiből és felirataiból kizemelt következő mondatok: „Jobban tudom szeretni a hazát, mint gyűlölni ellenségeinket”. „Kockáztatunk mindent a hazáért, de a hazát kockáztatunk nem szabad. 1861. május 13.”, „Amit erő és ha-

talom elvesz, az idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják; de miről a nemzet, félve a szenvedésektől, önmaga lemondott, annak visszaszerzése mindig nehéz s mindig kétséges. 1861 augusztus 8.”. A hátsó falon Vörösmarty következő költeménye:

Deák Ferenc.

Aludtál s mondtad: nem kell, a mit ti szerettek,
Vagy nem kell úgy, mint élni, szeretni szokás.
Munkabíró lelket kívánsz, félni tudatlant;
S félni merőt: a mint a haza jobb ügye hi;
Es emberszerető szívet, ha vad indulatokkal
Es dicszékkel küzdeni sikra kelek;
Tünni vizsályt és pártharagot s ha kerülni lehetetlen,
Régi barától is tünni a néma döfést.
S a mint kezdetem fiatalok lelkesedéssel,
Arról hálaimat mondani végnapomon;
Mindezekért a díj, amellyet elérni reményem.
Vajha kicsiny legyen a nagy haza hősei közt!

A sarkophág három oldalán a felirások: Deák Ferenc, a haza bölcsé. Király és nemzet kibékítője, 1803—1876.

Séta a befagyott Dunán és más érdekes dolgok.

A téli hónapokban sokan megtakarították a hideget. Egyszerűen átsétáltak az egyik parttól a másikig, kocsikon is áthajtottak, sőt a korcsolyázás is meg volt engedve a befagyott Dunán. Több baleset, de a modern közigazgatás is egyszerre véget vetett ennek a patriarchális állapotnak. Készült új szabályrendelet, amely kimondja, hogy ezentúl „tilos a Duna jegére lépni, ott tartózkodni és azon átjárni, úgy gyalog, mint bármely járművel.” A hatóság csak a Margit-sziget lakóival és az ott télen dolgozó munkásokkal tett kivételt. Megengedte nekik, hogy az Óbudai hajógyári sziget és a Margitsziget között befagyott Dunán közlekedhessenek.

A nemrég megalakult villamos városi vasút részvénytársaság igazgatósági tagjainak összeférhetetlenségét teszi szóvá dr. Rácz Károly a főváros közgyűlésén. Az igazgatóság tagjai, névszerint Falk Miksa, Császár Jenő, Hüvös József, Kohner Zsigmond és Schweiger Márton, tagjai a törvényhatósági bizottságnak is. Kammermayer polgármester kijelenti, hogy az összeférhetlenség eldöntése az igazoló választmány dolga. Dr. Rácz kéri, hogy a tanács hivatalosan adja tudomására az igazoló választmányt az esetet, vagy a közgyűlés szólítsa fel az illetőket, hogy mondjanak le igazgatósági tagságukról, de legalább is ne vegyenek részt a városi bizottságok azon ülésein, amelyeken a villamos vasút ügyeit tárgyalják. Ráth főpolgármester is beleszólt a vitába és megállapította, hogy a tanács nem dönthet ebben az ügyben, ez kizárólag az igazoló és bírói választmányok feladata. A főpolgármester kijelentésének nem volt valami különös hatása. Az interpelláló nem vette tudomásul a polgármester választását, de a közgyűlés többsége sem így az ügyrend értelmében a legközelebbi közgyűlés napirendjére tűzték ki az ügyet. Ezen a közgyűlésen bejelen-

tették, hogy az említett igazgatósági tagok, akik egyúttal a főváros közlekedési bizottságának is tagjai, utóbbi állásukról lemondtak. Ezt tudomásul vette a közgyűlés és kimondta, hogy a közgyűlésnek, illetve a bizottságoknak elnökeinek kell örködniök azon, hogy a bizottsági tagok oly közgyűlési és bizottsági tanácskozáson és határozatokban, melyekben bármiféle módon érdekeltek, ne vegyenek részt. — Rémi Róbert interpellál a Rókus-kórház lebontása ügyében, amely husz év óta húzódik. Haberhauer tanácsnok válaszában kijelenti, hogy a Közmunkatanács az új kórház céljaira a Külső kerepesi- és Marhahajtó-ut által határolt terület mellett döntött. A bizottságok és a közgyűlés szintén alkalmasnak találta ezt a területet. Az ügy a tanács elé került, onnan a mérnöki hivatalba, ahol a mai napig megkezdett. — Nagy vihart okozott a közgyűlésen Lesser Szaniszló kérelme, aki a Lipótvárosban német színház nyitására kért engedélyt. A tanács pártolta a kérelmet és a közgyűlés névszerinti szavazással megadta az engedélyt. Ellene szavaztak 61-en, mellette 84-en. A szavazás eredményét felháborodással vették tudomásul.

Meddő volt a Szabadságharc-szobor terveire kiírt pályázat eredménye. A kilenc pályázó közül egyiknek sem adták a pályadíjat. A viszonylag legjobb hat pályamű szerzői díjazást kaptak. Róna József, Strobl Alajos és Zala György egyenként 1200, Donáth Gyula, Köllő Miklós és Szécsi Antal 600 forintot. — A közgyűlés elhatározta a főváros területén a villamos világítás behozatalát. — A Lehel-utca torkolatától Újpestre tervezett villamos vasút céljaira átengedte a főváros a szükséges utterületet a Bodendorfer-féle érdekeltiségnek. — Ezentúl a közúti vasúti kocsikban csak a dohányzók részére fenntartott külön szakaszban szabad a dohányzás. — A törvényhatósági bizottság felerészének mandátuma lejárt. Az új városatyák között szerepel gróf Szápáry Gyula, akit két kerületben választottak meg és pedig az I. és IV. kerületben. Az utóbbi kerület mandátumát tartotta meg. — Ráth Károlyt negyedszer választják meg főpolgármesterré.

Piufisch öngyilkossága.

A főváros társadalmi életének igen népszerű tagja volt Piufisch Lajos, a Pesti Hazai Takarékpénztár főpénztárosa és váci földbirtokos. Piufisch különböző spekulációkba bocsátkozott és azok balsikere okozta tragédiáját. Váci kastélyában föbelőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság hírére vizsgálatot tartottak a Hazainál és megállapították, hogy óriási hiányok vannak a pénztárban. A lapok hetekig foglalkoztak a Piufisch-üggyel, melynek hullámai átcsaptak a városházára is. Eltűnt a többi közt a népszínházi bérlet tízezerforintos kauciója is és ezzel kapcsolatban Medrey Zsigmond és Busbach Péter felvetették a felelősség kérdését a városi közgyűlésen. Felelőssé tették Kléh Istvánt is, akitől azt állították, hogy a bérleti szerződés lejártá előtt utalványozta ki a kauciót Piufischnak, aki tudvalevően Erva Lajos népszínházi igazgató csendes tűzlétára

ABDULLA

világhírű szivarkái közül kicsinyben is kaphatók a Turkish Rose Típed rozsaalelvélű 20-as dobozokban Turkish No. 11. 25-ös " Egyptian No. 16. 25-ös "

Kállay Tamás 4538

külf. dohányáru külön. árudájában Budapest, IV., Türr István-utca 4. Telefon aut. 816—58. továbbá: az összes külf. dohánytőzsdékben, jobb étertermekben, kávéházakban, mulatóhelyeken, nagyobb vasúti állomásokon és a vasúti étkezőkocsikban.

A többi Abdulla-gyártmány, valamint más külf. szivarkák, havanai és brazil szivarkák megrendelhetők

madari Kreybig Rudolf

külföldi dohányáru behozatali irodájában Budapest, V., Sas-utca 29. I. 52. Telefon Lipót 963—83. Minták és szivási próbák az irodában. (Budapest Szék. főv. P. ü. ig.-ság 23.967/IV. 1925 rend.)

Most vásároljon csillárt!

4 lágú masszív bronzcsillár, komplett 25 P
6 lágú masszív bronzcsillár, kompl., lakásban felszerelve . 50 P
Rádióórák!
„Meteor” rt. 66 Podmaniczky-utca 27 (Teréz-kört. sarok).
Fiók: Vámház-kört. 11.
Oriási választék 4277 Vidékre ábrák

ZENITH
ES
DOT
angol motorkerékpárok
árban és minőségben
utólérhetetlenek!
DOT
villanyvilágítással
1140 P-től.
Igen kedvező ártételek.

NYÁRI LAKÁST

Budán, Budagyöngye, Pasaréti-ut környékén kettő szobát minden mellékhelyiséggel, megfelelő kerttel keresek. Levelet „Árnyéklőléssel” jellegre Leopold Cornél hirdetőjébe. Teréz-kört. 3. 4622

Vegyész, hazai gyárba kerestetik, jeles képzettséggel bírók részletes ajánlataikat „Diligenter 4626” jelige alatt a főküldőbe nyújták be.

Ismét megszűnik a gondja,

ha összes tavaszi ruházati szükségleteit

készpénzáron folyószámlahitelre

áruházamban szerzi be.

Állandó nagy raktár: Női köpenyek, férfi átmeneti kabátok, öltönyök, gummi- és bőrkabátok, cipők, tért és női tehermentők, Angol és francia gyapjú-szővetek, Mindenféle selyemáru, ebéd- és futószőnyegek, sejtőtakarók, függönyök, paplanok, ágylétrák, tróttirkelmék, len- és pamutvásznak, sifon, sefiz, damasztárak, ruhavásznak és mindenféle mosóárú stb.

Jó és pontos kiszolgálás!

Havas László Budapest, VI. ker., Váci-ut 1. szám.

Westend-ház.

Vidékre mintákat küldök!

Telefonszám Aut. 279—74.

Gyermekek cipők és ruhák

4655

nagy választékban

Székelty Jenő-nél, Budapest IV., Petőfi Sándor-utca 9.

Keresünk fiatal okl. mérnököt

jó kereskedelmi érzékkel. Részletes ajánlatok „Jövő 24” jellegre Tenzer hirdetőjébe, IV., Szervita-tér 8. 4657

Portálos üzlethelyiség

villamos átszállóhelynél, nagyforgalmu helyen, vaskereskedés, rádióüzlet, edényáruház, sőtés, büffének stb. ki-válóan alkalmas, május 1-re kiadó a háztulajdonos által, Ferenc-kört. 8. 4660

Intelligens urat keresünk,

jómegjelenésűt, számológéphez hasonló gép eladására. Bankoknál vagy vállalatoknál bevezetettek előnyben. Részletes írásbeli ajánlatok „Részvénytársaság 2880” jellegre Tenzer hirdetőjébe, Szervita-tér 8., küldendők. 4658

Ezüst evőkészletek, nászajándékok, ékszerek olcsón kaphatók Schmelzer Benő, Károly-kört. 28. (Központi városháza kapuja mellett.) 3728

FOGORVOS

elsőrendű operatőr és technikus, aki már nagyobb praxist folytatott, fogászati műterem vezetésére kerestetik. Megkeresések dr. Zoltán Gyula ügyvédhez, Budapest, Károly-kört. 9., intézendők. 4651

Belvárosi női konfekcióüzlet

ügyes eladónőt keres.

Ajánlatok „Megbízható IV.” jellegre Tenzer hirdetőjébe, IV., Szervita-tér 8. 4659

Kiadó május 1-re

Semmelweis-utca 4. számú házban földszinti utcai és fél-emeleti

üzlethelyiség.

Telefon: Aut. 880—72. 4653

Konstruktör,

vasszerkezetek számításában, tervezésében nagyobb gyakorlattal, felvétetik. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „Állandó 1164” jellegre Blochner J. hirdetőjébe, IV., Semmelweis-utca 4. 4657

1-2-3 szobás

modern lakások és üzletek

I. Györi-ut 4. szám alatt épülő házban májusra kiadók. Bővebbet Székely Marcell építőmesternél, Király-u. 108. Telefon: Aut. 214—97. 4664

volt. Kléh tiltakozott a beállítás ellen és a vizsgálat ki is derítette, hogy utalványozás nem történt, hanem a kaucióként bemutatott takarékkönyv tünt el. Az ügyet később rendezték és így a népszínházi alapot nem érte kár.

Baross, Klapka és Kerkápoly halála.

A lapok külön kiadásban jelentik a szomorú hírt, hogy **Baross Gábor**, a vasminiszter, az ország egyik legzenésibb államférfia, meghalt. A halál híre leirhatatlan megdöbbenést okozott a képviselőházban. *Vojnick István* beszélt, amikor jelentették Baross halálát. Báró *Bánffy Dezső* házelnök felfüggesztette az ülést, amelyet később újra megnyitott és elszomorodott szívvvel tette meg Baross halálának bejelentését. A pártok nevében gróf *Apponyi Albert*, *Thaly Kálmán*, *Lits Gyula*, *Tisza Kálmán*, *Madarász József*, a kormány nevében *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszter parentálták el a nagy halottat. Gróf *Szapáry Gyula* miniszterelnök Bécsben volt éppen, kihallgatáson a királynál, akinek megbízásából részvétáviratot küldött a családnak. Másnap gyászkezetben jelentek meg a lapok és méltatták Baross Gábor talentumát és nagy érdemét. *Pulszky Ferenc* a Pesti Hirlapban ezt írta Barossról: „Erős jellem volt, ki kötelességének egész önfeláldozásig mindig eleget tett, de ugyanazért másoktól is megkövetelte, hogy kötelességüknek feleljenek meg. Ugyanazért gyűlölték azok, kik a hivatalban csak a kényelmes megélhetés eszközt látják s meg is indították ellene a hirlapi hajszát, elismerés helyett a személyes támadást. Most, hogy meghalt, hullatni fogják az áruló könnyeket, mi pedig Shakespeare-rel azt mondjuk: Szem nem fog látni hozzá hasonlót ismét!” A Nemzetben *Jókai Mór* irt gyönyörű vezércikket Barossról, akit az egész nemzet őszinte részvétele kísért utolsó állomására. Nemcsak a középületek, hanem a magánpaloták és bérházak gyászlobogói hirdették az ország gyászát. A temetésen képviselve volt Nagy-Magyarország minden osztálya. A kereskedelmi minisztérium budai palotájában ravatalozták fel a nagy államférfi holttestét. A kereskedők bezárták üzletüket, a gyárak szüneteltették a munkát. Temetik a munka hőst! Óriási embertömeg a Lánchid körül. A budai partról, ahol a küldöttsegek helye volt, belezuhan egy nő a Dunába. Bámulta a temetési menetet és a nagy tolongásban belöktek a vízbe. A segítségül hívott matrózok kimentették a szerencsétlenül járt asszonyt. Az egyházi szertartáson megjelent a király képviseletében gróf *Paar* főhadsegéd, ott volt továbbá *Jenő* főherceg, teljes magyar díszben a kormány tagjai, *Bacquehem* márkai osztrák kereskedelmi miniszter, a tábornoki kar *Lobkovitz* herceggel az élén, *Tisza Kálmán* és a politikai és társadalmi élet minden számottevő tagja. *Vasváry* hercegprímás szentelte be a halottat, *Kohl Medárd*, *Bende* besztercebányai, *Steiner* székesfehérvári püspök, *Csernoch János* (akkor még apátkanonok), gróf *Széchenyi Miklós* jáki apát, *Fischer-Colbrie* Agost udvari pap (később kassai püspök) és több plébános segédletével. Hatfogatu gyászkocsin vitték a halottat a nyugati pályaudvarig, ahonnan vasuton Illavára szállították. Az ottani családi sírboltban helyezték örök nyugalomra a kitűnő férfit. Nagy visszatetszést keltett, hogy a Nemzeti Kaszinó nem tüzött ki gyászlobogót a kormány e kiváló tagjának halála alkalmából, sőt kocsikozt és bált rendezett, amikor az egész ország gyászbaborult. Erdek, hogy a Közmunkatanács közvetlenül Baross halála után ülést tartott és azon báró *Podmaniczky Frigyes* alelnök indítványára mégis elnevezte a VIII. kerületi Stáció-utcat Baross-utcnak.

Egy héttel Baross halála után újabb gyász éri a nemzetet. Meghalt *Klapka György*, a szabadságharc dicső tábornoka, az isaszegi, nagysarlói és komáromi csaták hőse. Este még rokona, *Gilbert Róza*, és titkára, *Nagy Károly* társaságában vacsorázott a Wampetichs-ben. Onnan István főherceg szálló-

beli lakására ment, ahol hajnalban meghalt. A halálesetről táviratban értesítették Párizsban lakó nejét, született *D'Arbouin Inezt*, aki egy francia konyakgyáros leánya volt, továbbá fiait és Márta leányát, férjezett *Croyday-nét*, ki Londonban lakott. A képviselőházban gróf *Andrássy Tivadar* alelnök jelentette be Klapka halálát. Másnap aztán óriási felháborodást keltett az a később valóban bizonyult híresztelés, hogy a kormány az udvar iránt való túlzott lojalitásból nem tekinti a nemzet halotjának a komáromi hőst, ki annyiszor vitte diadalra a magyar lobogót. A gerinctelenség a temetés rendezését a honvédegyre bízta, amely a nagy halottat a Kerepesi-úti temető halottasházában helyezette ravatalra. A lapok erősen támadták a kormányt és követelték, hogy Klapkát valamely középületből temessék. A kormány eljárását a képviselőház ülésében *Horváth Gyula* bélyegezte meg. *Szapáry* miniszterelnök nem volt a Házban és telefonüzenetet küldött, hogy várják, míg az ülésre érkezik és magyarázatot ad. Ez alatt *Polónyi Géza* kiméletlenül támadta a miniszterelnököt, aki szerinte megtiltotta, hogy Klapkát a Nemzeti Muzeumból temessék, holott *Csáky* kultuszminiszter erre már engedélyt adott. Gróf *Károlyi Gábor* torkaszakadtából kiáltja: „Küldjenek hordárt Szapáryért!” *Bokros Elek* alelnök ezert rendreutasítja. Gróf *Csáky Albin* próbálta kimagyarázni a kormány eljárását, mire szenvedélyes vita indult meg, amelyben résztvett *Apponyi* és *Szilágyi Dezső* is. Türelmetlenül várták a miniszterelnököt és megérkezéséig az elnök felfüggesztette a tanácskozást. Egyórás szünet után megkezdett *Szapáry* miniszterelnök, mire az ülést folytatták. Óriási lármában jutott szóhoz a miniszterelnök, aki kijelentette, hogy a temetést a központi honvédegylet választmánya rendezi. A kormánynak nincs szándéka, hogy a nemzet kegyeletét kicsinyelje és nincs kifogása az ellen, hogy középületből temessék Klapkát. A miniszterelnök kijelentését a Ház tudomásul vette. Másnap újabb vitát provokált a képviselőházban *Eötvös Károly*, aki követelte, hogy államköltségen temessék Klapkát és rendeljék ki temetésére a honvédséget. *Szapáry* miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a honvédség kirendelése nem az ő hatáskörébe tartozik. Nagy zaj támadt erre a kijelentésre. Szavazásra került a sor. *Károlyi Gábor* névszerinti szavazást kért, de *Bánffy Dezső* elnök nem rendelte el. A szavazatok összeszámlálásának eredménye az lett, hogy 83-an szavaztak Eötvös indítványa mellett, 94-en pedig a napirendre terést kívánták. A városban nagy izgalom volt és az ellenzéki pártkörök demonstrációt terveztek. A botrányokat elkerülendő, végre elfogadták azt a megoldást, hogy Klapkát a belvárosi főplébániatemplomból temetik. A temetést a külföldön tartózkodó családtagok kérésére egy nappal elhalasztották. A beszentelésen megjelent a kormány is. *Romeisser* apátplébános végezte az egyházi szertartást. A temetési menetet óriási közönség kísérte a temetőbe. A koporsó mögött a nagy halott két fia: *Ernő* és *György* haladtak. A menetben — mint az akkori tudósítások szólnak — résztvett harminc honvédtiszt és több honvédhuszár-önkéntes is. A temetőben *Tisza László* és *Degré Alajos* bucsuztatta a szabadságharc egyik legnagyobb katonáját, kinek temetésén a magyar honvédség „30 tiszttel és több huszáronkéntessel” volt képviselve.

Nagy részvét mellett temetik *Kerkápoly Károlyt*, a kiváló tudóst és Magyarországot volt pénzügyminiszterét. Az egyházi szertartást a Csillag-utcai gyászházban *Szász Károly* református püspök végezte. A temetésen ott volt a kormány, továbbá a politikai és társadalmi élet sok kitűnőse. *Vécsey Tamás*, a jogi kar dékánja, bucsuzott az egyetem kiváló professzorától, a sírnál *Tatich Péter* olvasóköri alelnök mondott utolsó istenhozzádot.

*Királyi Pál*t, mint a főváros kitűnő polgárát, a művészetek nagy barátját parentálta el a főpolgármester a főváros közgyűlésén. A hála és elismerés jeléül megfesteti a főváros a kiváló ember arcképét

Husvégi örömet

szerez gyermekeinek és hozzátartozóinak, ha a Meinl-cég üzletében izléses, csinos husvétitojást, nyulat stb. vásárol. Siessen a legközelebbi Meinl-fiókba!

4088

Meinl Gyula rt.

és elkészített mellszobrát. A Közmunkatanács pedig a belvárosi Lövész-utcat nevezi el Királyi Pál-utcnak.

Budapest „fő- és székváros”.

Ferenc József megkoronáztatásának 25 éves évfordulóját ünnepli fényes módon a főváros, különösen a mágnavilág. A királyt Budapestre érkezésekor a pompásan feldíszített nyugati pályaudvaron ünnepélyesen fogadják a kormány, országgyűlés és főváros. Csupa díszmagyaros alak. Bandériummal kíséri az előkelő közönség az uralkodót a budai várpalotába. A bandériumban feltűnt *Ugron Gábor* hatalmas alakja székeliesen, buzogánnyal. Lovamell jobbról és balról egy-egy csatlós haladt, Rákóczi-korabeli kék és sárga, rendkívül festői székely hajdu egyenruhában, csúcsos süveggel, mely alól kétoldalt és hátul fonatokban csüngött alá a hajuk. A bandériumot a díszfogatok hosszú sora követte. Ezek között a *Károlyi*-család kék és vörös színekkel díszített fogata volt a legszebb. A főpapság díszkocsijai közül feltűnt *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát bízánci stílusban készült Árpád-kori kocsija, amelyet szerzetesek állítottak össze és amely állítólag száz-ezer forintba került. Leányarcu fűrtös csatlósok és tigrisbőrös fullajtárak vezették a lovakat. *Dulánszky Nándor* pécsi püspök kocsija a pécsi vártemplom stílusának és emlékeinek megfelelően készült és Szent István-korabeli román izlés szerint volt felszerelve. Fullajtárjainak a haja pogány-módra be is volt fonva gyöngyökkel. A díszkocsik élén *Vasváry* hercegprímás fogata és a katolikus főpapság kocsijai haladtak, utánuk gróf *Khuen-Héderváry* horvát bán, gróf *Zichy Ferenc* tárnokmester és a többi notabilitások fogata. A koronázási évforduló alkalmából díszelőadás volt a Nemzetiben, ahol *Várady Antal* „A szent korona” című alkalmi darabját adták. Másnap háláadó mise volt a budai helyőrségi templomban, ahol a hercegprímás gyönyörű beszédet intézett a királyhoz. Az Operában is volt díszelőadás. Kivilágították a Gellérthegy és fáklyamenetet rendeztek. Az ünnepség egyik főrendezője *Almády Géza* volt. A főváros külön üdvözölte a királyt és nevére örök időkre jubileumi alapítványt tett. A jubileum öröme megengedte a király, hogy Budapest a „fő- és székváros” magyartalan hangzásu elnevezést használhassa. Később a használatban meg is változtatták az elnevezést székesfőváros-ra.

FIGYELJE

SALAMANDER

HUSVÉTI KIRAKATAIT

mert világszerte elismert
cipőink árait le mérsékeltük

ÚJ CIKKCSOPORTOK:

P. 24.⁵⁰ és P. 29.⁵⁰

IV. KECSKEMÉTI - U-19
IV. KOSSUTH LAJOS - U-2

SZEGED KÁRÁSZ - U. 6

VII. ERZSÉBET - KÖRUT - 36
VI. ANDRÁSSY - UT - 37

